

ایبونه

دینی، فلسفی، علمی، ادبی هفتعلق مجموعه اسلامیہ در .

اخطارات

رساله مزدن آلدینی کوسترنک
شرطیله بتون یازیلر هر هانچی بر
غزته طرفندن اقتباس اولونه بیلیر .

مکتوبلرک ، امضالری واضح
واوقوناقلی اولسی و ابونه صره
نومروسنی محتوی بولنسی لازمدر .

مالک اجیبیه ایچون ابونه اولانلرک
آدرسلرینک فرانسزجه ده یازلسی
رجا اولنور .

یاره کوندردلدیکی زمان نهیه دائر
اولدیفنک واضحاً بیلدیرلسی رجا
اولنور .

آبونه شرائطی

مالک عثمانیه ده سنه لکی (۶۵) ،
آلتی آیلنی (۳۵) غروشدر .
مالک اجیبیه ده سنه لکی (۸۰) ،
آلتی آیلنی (۴۵) غروشدر .

اراره فانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اخطارات

ابونه بدلی پشیندر

مسئله موافق آثار مع المنونیه
قبول اولنور . درج ایلمه بن
یازیلر اعاده اولونماز .

ایبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب ومدير مسئول
اشرف ادیب

باش محرر
محمد عاکف

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

جلد ۱۸

۶ تشرین اول ۱۳۳۲

نخشبته

۲۱ ذی الحججه ۱۳۳۴

عدد ۳۵۹

فتو :

مفتی وقاضی

جلیل قضا ایتدیکنی بک صریح بر صورتده بیان ایدپور . نظم اخیر
موجنبجه اعدل القضاة اولان بی ذیشانز اهل کتاب حقتنده بزم
کتابز ایله ، احکام قرآن ایله حکم ایتمشدر . بوکا منی اهل کتاب برای
حاکمه محکمه مزه مراجعت ایدر سه مجاهد ، عکرمه ، زهری ، عمر
بن عبدالعزیز ، ابوحنیفه واسحابی وشافعی به کوره : احکام قرآن ایله ،
بزم کتابز ایله حکم ایدر . (فان جاءوك فاحکم بینهم او اعرض عنهم)
نظم جلیلی موجنبجه حسن بصری ، ابو عامر شعبی ، ابراهیم نخعی ،
عطا ، مالک کوره : قاضی مخیردر ؛ دیلر سه احکام قرآن ایله حکم
ایدر ، دیلر سه آنلردن اعراض ایدوب آنلری کندی حکمارینه رد ایدر .
افتا ایله قضایی جمع ایدن بی آخر الزمان صلی الله علیه وسلم
اقدمنز حضرتلرینک بعض فتوی و قضالری نمونه اولق اوزره
ذکر ایدم :

فتوای بیفهمری :

(۱) س : بز اهل کتاب مملکتنده بولنوروز ، اهل کتابک قابلرندن بیک بیلمی ؟
ج : لانا کوا فم الان لا تجدوا غیرها فاعسلوا ثم کوا فمها . رواه الشیخان .
یعنی بشقه برقاب بولونه مازسه اهل کتابک قابلرینی بیقادندن سوکره آثار ایله
بیک بیک جاوردر .

(۲) س : هانکی قازانچ افضلدر ؟

ج : عمل الرجل بیده وکل بیع مبرور . رواه احمد فی مسنده = یعنی
قازانچک افضلی انسانک کندی قازانچی ایله مقبول اولان هر بیع در .

(۳) س : (۱) بر کیسه بندن بیع اتمک ایستیور ، حالبوکه بنده آنک
استه دیکی مال یوقدر ؛ عجباً ایتدیکنی آکا صابوب سوکره چارشودن آتی
آله بیلیرییم ؟

ج : لا تبیع ما یس عندک . سر رواه احمد واصحاب السنن = یعنی عند کده اولمایانی صاتم . (۲)

(۱) استفتا ایدن ذات حکیم بن حزام رضی الله عنده در .

(۲) اثمه حنیفه (ممدومی بیع باطلدر) قاعده سی شو حدیث شریفه بناء
وضع ایتشدر در .

احکام شرعیه ناسه یاروایت ، یاخود درایت طریقله تبلیغ اولنور .
احکام شرعیه بی روایت طریق ایله تبلیغ ایدنلره « حفاظ حدیث » ،
درایت طریقله تبلیغ ایدنلره « فقهاء اسلام » دینیر . ناسک
فقهاء اسلامه احتیاجی بک زیاده در . مسلمانلر هیچ بر وقت
فقهاء اسلامه احتیاجدن وارسته اوله مازلر . بر مسلمان مسلمان اولدجه
احکام الهیه دن ، احکام دینیه دن کندینی قورناره ماز . احکام شرعیه بی
استنباط ایدن ، قواعد حلال و حرامی ضبطه اعتنا ایدن فقهاء دینه
اطاعت ، آنایه بابایه طاعتدن دها زیاده لازمدر . حتی جابر بن عبدالله ،
حسن بصری ، ابو العالیه ، عطاء بن ابی رباح ، ضحاک ، علی روایه
مجاهد کبی اسلاف مفسرینه کوره : (واولی الامر منکم) نظم جلیلنده کی
اولو الامر دن مراد ، امراء مسلمین دکل ، علماء دین در .

مفتی : احکام الهیه بی ، احکام شرعیه بی مجرد اخبار ایدن فقیه اسلامی
وعالم دینی ؛ قاضی : بو احکام جلیله بی انفاذ والزمام ایله دین فقیه اسلامی
وعالم دینی در .

مفتیلر ایله قاضیلرک پیشواسی ، امامی ، رئیس فخر المرسلین
علیه الصلوة والسلام اقدمنز حضرتلریدر . ذات اقدس رسالتینا هیده
وظیفه افتا ایله وظیفه قضانک هر ایکسی ده اجتماع ایتشدر . پیغمبر من
هم استفتا ایدنلره فتوی ویرر ، هم ایکی خصم بر خصوص حقتنده
مراجعت ایدر سه آنلرک ینلرنده کی خصومتی فصل ایدر ایدی ؛ هم مفتی ،
هم قاضی ایدی . (ویستفتونک قل الله یفتیکم) نظم جلیلی سرور
انیا اقدمنزک فتوی ویردیکنی ، (وان احکم بینهم بما انزل الله) نظم

۴) مفلس حقتده شویله بر فتوای پیغمبری وارد :

من ادرك ماله بعينه عند رجل قد افلس فهو احق به من غيره . — رواه السنّة = یعنی بر مفلس نزدنده بر کیمسه نك تغير وتبدل ایتکسزین بر مالی عینی ایله بولونسه او کیمسه او ماله غرمادن احق اولور .

فتوای پیغمبری بی مبین اولان بو حدیث شریف نحی ؛ حسن بهری ، زهری ، عمر بن عبدالعزیز ، ابوحنیفه و اصحابی ، ابن شبرمه به کوره . بیعه شامل دکدر . بیعه عینی ایله مال تحقق ایتمز ، بایع غرمایه داخل اولور . عینی ایله مال غصبارده ، عاریتارده ، و دیه مرده و بوناره نمائل اولانارده تحقق ایدر . بونلرده بر مقتضای فتوای پیغمبری صاحبی غرمادن احق اولور . عطاء ، عروه ، اوزاعی ، مالک ، شافعی ، احمد ، داوده کوره : فتوای پیغمبری بیعه ده شاملدر . مفلسک نزدنده اشترا ایتدیکی متاع عینی ایله بولونور سه صاحبی غرمادن احق اولور .

۵) فخر کاشات علیه اکل التحیات افندمز حضرت تری ، بر شیک نفی ، غله سی ، کلیری ضامی مقابله سنده اولدیغنه دائر شویله بر فتوی ویرمشدر :

الحراج بالیمان . — رواه ابو داود والترمذی والنسائی .

۶) مهر نساء حقتده ده شویله بر فتوای پیغمبری وارد :

هو ما اصطلاح علیه اولوم . — رواه الدارقطنی = یعنی مهر مبین دکدر ، نصل او بوشولور سه اوله جه تمین اولنور . . . الخ نه کوزل فتوالر ا

فتوای پیغمبری :

۱) جناب پیغمبر عشره مبشره دن سعد بن ابی وقاص ایله عبد بن زمه نك بر جوجق حقتده کی منازعه لرینه قارشو شویله حکم ایتمشدر :
الولد للاش وللأهل الحجر واحتجتي منه بأسودة . — رواه السنّة .
بر موجب قضاء پیغمبری ولد صاحب فراشکدر ، زانی محرومدر . مع مافیه ورعاً واحتياطاً صاحب فراغک قیزی (لم المؤمنین سودة رضی الله عنها) او ولد کورونیه جکدر .

۲) باب جنایتده شویله بر قضاء پیغمبری وارد :

لا يقتل الوالد بالولد ، — رواه الترمذی = یعنی بابا اوغانی قتل ایتدیکندن طولایی قصاص اولونماز .

۳) حامل بر قادی حقتده ده شویله بر قضاء پیغمبری وارد :

ان الحامل اذا قتلت عمداً لم تقتل حتى تضع ما في بطنها وحتى يكفل ولدها وان زنت حتى تضع ما في بطنها وحتى يكفل ولدها . — رواه ابن ماجه = یعنی حامل بر قادی عمداً برینی قتل ایلسه ویا زنا ایلسه وضع حمل ایدوب چوجنک بسلمنه سی درعه ده اولونجه قدر جزادن ، قتلدن قورتولور .

۴) فخر عالم افندمز حضرت تری ضرب ایله دوشن بر جنینک دینی حقتده کونه ویا جاریه نك غره سیله یعنی دیت کامله نك یکر میده بری ایله حکم ایتمشدر . نه کیم ابوداود شویله جه نخرج ایدیور : قضی صلی الله علیه وسلم فی الجین بسقط عن الضربة بفرقة عبد او امة .

۵) خطاء قتل اولنان کیمسه نك دینی حقتده ده شویله بر قضاء پیغمبری وارد :

ان من قتل خطأ فديته مائة من الابل . . . الخ . — رواه النسائی و ابوداود یعنی خطاء قتل ایدن کیمسه مقتولک دینی ایچون یوز دوه ویرر [۱] . . . الخ [۱] دیت انسانی دوه دن یوز عدد ، آتوندن بیک عدد ، کوشدن اون بیک عدد درهم شرعی در .

۶) حیوان حقتده شویله بر قضاء پیغمبری وارد :

المجماء جرحها جبار . — رواه الشیخان واحد فی مسنده .
قضاء پیغمبری بر موجب حیوانک کندولکنندن اولان جنایتلر هدردر . تضمین اولونماز . . . الخ .
نه کوزل حکملر ا

« لقد کان لکم فی رسول الله اسوة حسنة » نظم جلیلی موجبجه کوزل بر نمونه امتثال اولان پیغمبر مزک فتوالری احکام شرعیه نك هر قسمنه شامل ایدی . بوکا مبنی مفتی بلااستنا احکام شرعیه نك کافه سی حقتده فتوی ویرر ؛ هیچ بر حکم شرعی فتوادن قورتوله ماز . هیچ بر وجهله فتوی تحدید ایدیه مز . فتوانک حدودی منع اولونماز . آخج مفتی اهل اولماز سه فتوادن منع اولنور .

بونک کبی بر فقیهده قضا ایله افتا جمع اولنه بیلیر . قاضی اولمه نك شرائطی ، یعنی شهادت و ولایت شرطلری طار ؛ بالعکس مفتی اولمه نك شرائطی ، یعنی روایت شرطلری کنیش اولمغه هر قاضی قاضی اولمغه برابر اقیایه صالح ایسه ده هر مفتی قضایه اهل اولماز . قاضی شرائط روایتی ده جمع ایتمز بولنه جنی جهتله هر وقت افتا ایدیه بیلیر . قاضی افتادن منع اولنه مز . سلفک قضادن چکنمه لرینه کلنجه فتوا ایله قضانک اجرلری نسبتده خطرلری ده بولندیغندن صدر اسلامده فقهاء اسلامیه ، سلف امت محمدیه فتوایه قوشمنی ده ، قضایه طالب اولمنی ده آخیر کوریرلر ایدی ، بومهم وظیفه شرعیلری بشقه سنک کورمسنی آرزو ایدرلر ایدی . فقط فتوی وقضا کندولری ایچون تعین ایدنجه دائره منجیه شرعیته بذل مقدرت ایدرلر ایدی . اعظم فقهاء مالکیه دن مشهور سخنون « ماشقی المفتی والحاکم = مفتی ایله حاکم نه بدبخت کیمسه لر در » دیور .

اسلاف امت وظیفه افتا ایله وظیفه قضانک هانکیلرنده دها زیاده خطر بولندیغنده اختلاف ایتمشدر : بعضیلری فتوانک شریعت عامه اولسندن طولایی مفقیده کی خطری دها زیاده ؛ بعضیلری ایسه قضانک الزام و انفاذینه نظر ایدرک قاضیده کی خطری دها بیوک بولیورلر . بزجه قاضیده کی خطر مفقیده کی خطر دن دها زیاده در . نته کیم بوججقی اولکی مقاله مزده بیان ایتمشدک . ایشته بوکا مبنی امام همام ابوحنیفه نعمان بن ثابت الکوفی حضرت تری قضادن استنکاف ایتمز ایدی . ابوجعفر المنصور مشارالیه ک قضادن استنکافی بیلدیکی خالده بینه قضایی تکلیف ایلکدن ، حضرت امام کبی اورع و افقه اهل ارضه اشکنجه ایتمکدن چکنمه مش ایدی . امام اعظمک قضایی عدم قبولی اصلا وظیفه افتا ایله وظیفه قضانک عینی ذاته اجتماعی جائز اولمه یه جفندن طولایی دکل ایدی . وظیفه قضا ایله وظیفه افتانک عینی ذاته جمعی نصل جائز اولسونک پیغمبر مز فتوا ایله قضایی جمع ایتدیلر و جمعنی منع ایتدیکی نبی ، عصرهایونلرنده ، حتی حضور سعادتلرنده فتوی ایله قضایی جمع ایدنلر و ارایدی . ابوبکر الصدیق رضی الله عنه حضرت تری حضور رسالتده افتا ایله قضایی جمع ایتمز ایدی . عمر الفاروق ، علی المرتضی ، زید بن ثابت ، معاذ بن جبل ، ابوموسی الاشعری

طوته مامسینی عقلنک نصابده ، بیه سنک بوزوقلغنده ، یارادیلدیغندن
بری شر اوزرینه مفطور اولماسنده کورویورلر .

بر طاقلمری ایسه بوستون بشقه فکره ذاهب اولیورلرده ؛
« قادینی بو رذائله سوق ایدن ، حیات اجتماعیسنی فساده ویرن ،
بیچاره بی بو قدر سافل بر درک یه ایندیرن طوغرودن طوغرویه ارککدره ؛
بویله ایکن لاقمش ده حالی بک ایکنرنج ، بک الیم کوره رک قیامتله قویاریورر ؛
شیمدی قدری اتهام ، بر آرزو کره زمانه لغنت ایدیورر . « دیورلر .
بز نه بو مختلف رأی صاحبانندن برینی دیکرینه ترجیح ایتمک
صدندیز ؛ نه ده جنس بشرک ایکی صنفی تشکیل ایدن قادیله ارککدن
برینی التزام ایله اوته کنه هجوم ایده جکنر . بزم ایستدیکمز برشی وارسه
اوده ، واقعه مطابقی اولدیغنی و ایمان ایله تعقیب ایدنلره بر فائده
ویره جکنی امید ایلدیکمز بعض مطالعهلر سردندن عبارتدر .

عصر حاضرده مسلمان کنجلینک اورویا طاشینمه لری ؛
موقع صاحبی ذوات ایله زنکینلردن چوغنک غریبه کی معمور مملکتلری ،
لطیف کویلری صیفیه اتخاذا ایتلری ؛ اورالرده کی اذواقک ، حظوظک
هر نوعندن بیلدکاری کی متم اوله بی معتاد ایدیلملری بک صیقلاشدی .
مسلمانلر او دیارده کندی دنیا لرندن باشقه بر دنیا کورویورلر ؛
کندی حیاتلرینه بکنر مز بر حیات بولیورلر ؛ بیراخانه لره ، قارخانه لره ،
بالورله ، سفاهت محفلرینه ، غازی نورله ، باغچه لره ، اورمانلره ، اوتلرله ، داغ
تپه لرینه ، دکز کنارلرینه ، کوللره کیدوب کایورلر . دورمایوب طولاشدقلری
بوزه تگاکه لری ارکک ، قادین ، کوچوک ، بویوک ، نامتاهی انسان
کومه لرله طولو کورویورلر . بوهرج و مرچ سفاهتده خیرلینک
خیرسزدن ، عقیفه لرک ناموسسزدن فرقی اولدیغنی ؛ اصالت ، نجابت
صاحبلریله صوی صوی بللی اولمانلر آرسنده هیچ بر رجحان کوزه
ایلدیکنی ؛ هپسنک بردن اوموز اوموزه او طورمش ، دوداق دوداغه
قونوشدیغنی ؛ اورته ده کی اسباب لذائذ و شهواتدن استفاده خصوصنده
وسیله تفوقک ثروتدن باشقه بر شی اولدیغنی مشاهده ایدیورلر .

مسلمانلر بو مملکتلره کیده جکلی زمان کیسه لرینی طویلا یه بیلدکاری قدر
پاره یاه طولدوردقلری ایچون اورایه وارینجه هر درلو آرزولرینی باتشیدیرمه یه
مانع همان ده هیچ بر شیشه راشت کله یورلر . باخصوص که بونلردن بر چوغنی
وطنلردن آیلانلردن اول بویوله کندیلرینه تقدم شرفی احراز ایتمش اولان
اخوانلری طرفندن کونا کون عنوانلره تجهیز ایدیلمش بولونیورلر .
آنحق بو وطن بردوش مسلمانلرک زنکین اولمانلری ایچون اودیاردکی
اهالینک یوکسک و متوسط طبقه لرینه صوقولوق مشکل اولدیغندن بونلر
هوسسات نفسانیلرینی یا بویوک بویوک تجارتمخانه لرده ، فابریقه لرده
عمله تک ایدن ، یا خود مراکز مدنیتک کنار محله لرنده او طوروب بر
لقمه اکمله ، بش اون غر و شله یاشامق مجبوریتنده بولونان فقیر قادینلر
یوزندن تطمین ایتیه باقیورلر .

اورویا طاشینان مسلمانلر کندیلرینه اوراده امراری مقدر
ایلی-که بر معتاد محدوددر- کپردرک یوردلرینه دوئجه باقیورلرکه .

رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی ده عصر جلیل سعادتده افتا ایله
قضایی جمع ایتشلر ایدی .

خلفاء راشدین و حضرت معاویه و عمر بن عبدالعزیز کی خلفاء
امویه ده زمان خلافتلرنده هم خلیفه ، هم مفتی ، هم قاضی ایدیلر .
قرون ثلثه ده قاضی اولانلر قضا ایله فتوایی جمع ایتشلر ایدی .
مشهور شریح ، طلحه بن ایاس ، عبدالله بن عتبه بن مسعود ، ابن
ابی لیلی ، شریک ، مسلمة بن عبدالعزیز ، مطرف ، اسد بن الفرات .... الخ
فتوا ایله قضایی جمع ایدن فقهاء دیندن ایدیلر .

قاضی القضاة ابویوسف ، رقه قاضی محمد بن حسن ، قاضی حسن
بن زیاد ، قاضی عافیه ، قاضی نوح بن دراج ، قاضی ابو عصمه نوح
بن ابی مریم ، قاضی قاسم بن معن المسعودی ، قاضی یحیی بن زکریا ،
قضا ایله فتوایی جمع ایدن تلامذه ابی حنیفه دن ایدیلر .

صدر اسلامده بویله دوام ایتدیکی کی ده ها ده ها صوکرده بویله
دوام ایتدی .

قضاة مشارالیهم مقام قضاة بولندقلری زمان کندولرندن استفتا
ایدنلری اصلا رد ایتمه مشلر ایدی ؛ افتادن ممنوع دکلر ایدی . عینی
ذاتده افتا ایله قضانک اجتماعنه اک بیوک شاهد تاریخ اسلامدر ، تاریخ
فقهدر . خلاصه عینی ذاتده افتا ایله قضانک اجتماعی حقاً و فعلاً نابتدر ؛
هم جائز ، هم واقعدر .

ازمیری

اسماعیل حق

تصحیح . — بکن نسخه ده کی افتاء و قضا مقاله سنک صوکلرنده
(۱۵۸ نجی صیغه نک برنجی ستونک ۲۶ نجی سطرنده) « کوله
جاریه » گلاری (کوله وقادین) طرزنده تصحیح بویورلملیدر .

عالم اسلام

خسته اقلری و چاره لری

مدینتک روحی بر افرق بالکنر طواهرنده غریبلری تقلید بایه سی :

۳

آشاعی ، یوقاری بکر می سنه اولیورکه ، قادین مسئله سی محرر لریمزک
افکارینی مشغول ایدیورر ؛ کنجلیریمزک ، اختیار لریمزک اجتهاداتی
صرف بو مسئله یه منحصر قالیورر .

هیچ مناقشه یه محل یوقدرکه ، مسلمان قادینک صوک دورلرده
مضاب اولدیغنی اجتماعی خسته اقلر کرچکدن فوجیع . کرچکدن وخیم
برشکله کیرمشدر . لکن عجبا کندیسنه صولت ایدن مصیبتلردن
مشول طوتولماسی لازم کان ینه قادینک کندیسیمیدر ؟ بعضیلری
افراطه صایبورلرده بوکون نظریزه چاربان بوتون مفاسد اخلاقی
طوغرودن طوغرویه قادینه عطف ایدیورلر ؛ بونک ایچونده اونک
حسابنه بر چوق معذرتلر تصویرینه قالدیشیورلر ؛ طوغر و بر یول